

MODÜL 5

EDENSİZ EDİLGEN EYLEMLER / *IMPERSONAL PASSIVES*

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. Basit edilgen / <i>Simple passive</i>	1
Bölüm 2. Edilgen (olumsuz + geniş zaman) + ki / <i>Passive (negation + aorist) + ki</i>	6

BÖLÜM 1: Basit edilgen/*Simple passive*

ÖRNEK KONUŞMA

- Aydın : Buradan Ankara'ya kaç saatte **gidilir**?
- Nermin : Eğer yolda **durulmazsa** sanırım arabayla yedi saat sürüyor. Ama yolda mola vermeden yedi saat araba **kullanılmaz** tabii.
- Aydın : Evet, hatta yola geç **çıkılırsa**, bir yerde geceleme bile gerekebilir. Cuma günü Ankara'da bir iş toplantısı var. Herhalde en iyisi uçakla gidip, toplantıya katılıp aynı gün geri dönmek.
- Nermin : Evet, uçakla Ankara'ya kırk beş dakikada **gidiliyor**. Uçakla aynı gün gidip, geri **dönülebilir**. Ama arabayla **gidilirse**, aynı gün geri **dönülemez**.

ÖRNEK CÜMLELER

Aşağıda sinemaya gidenlerin uyması gereken bazı kurallar var:

1. Sinemada sigara **içilmez** ama içecek **içilebilir**.
2. Sinemada **konusulmaz**.
3. Sinemada yüksek sesle **gülünmez**.
4. Sinema salonunda dans **edilmez**.
5. Sinemada gürültü **edilmez**.

ALİŞTIRMALAR

- A. Aşağıda trafikte yapılması yasak olan bazı şeyler verilmiştir. Edilgen eylem kullanarak bu yasakları tekrar yazın.

The following is a list of things that are not permitted in traffic. Rewrite these prohibitions using the passive voice.

Örnek:

Kırmızı ıfıkta geçmek yasaktır.
*Kırmızı ıfıkta **geçilmez**.*

1. Garaj önüne park etmek yasaktır.
2. Şehir içinde saatte 40 km.'den hızlı gitmek yasaktır.
3. Sol şeritten gitmek yasaktır.
4. Yaya geçidinde durmak yasaktır.
5. Gece geç saatlerde korna çalmak yasaktır.
6. İçkili araba kullanmak yasaktır.

- B. Aşağıda bazı trafik kuralları verilmiştir. Edilgen eylem kullanarak bunları tekrar yazın.

The following is a list of traffic rules. Rewrite these rules using the passive voice.

Örnek:

İtfaiye ve ambulans gibi araçlara öncelik tanımak gerekir.
*İtfaiye ve ambulans gibi araçlara öncelik **tanınır**.*

1. Karda tekerleklere zincir bağlamak gerekir.
2. Yağışlı havalarda yavaş gitmek gerekir.
3. Anayoldaki araçlara yol vermek gerekir.
4. Sola ya da sağa dönerken sinyal vermek gerekir.
5. Sola ya da sağa dönerken yavaşlamak gerekir.
6. Arabaya her yıl bakım yaptırmak gerekir.

- C. Aşağıdaki cümleleri edilgen hale getiriniz.
Change the following sentences into passive form.

Örnekler:

Piknik yeri çok uzakta. Kimse oraya kadar yürümez.
Oraya kadar yürünmez.

İnsan cep telefonuyla saatlerce konuşmaz.
Cep telefonuyla saatlerce konuşulmaz.

1. Kimse nezle olmakla ölmez.
2. Kimse bu gürültüde uyumaz.
3. Kimse bu soğukta durakta üç saat beklemez.
4. İnsan bu fırtınada sokağa çıkmaz.
5. Kimse kaynar suyla duş alamaz.
6. İnsan bu söze güler.
7. Kimse geceleri dört saat uykuya dayanamaz.
8. İnsan gereğinde çok büyük güçlüklerin üstesinden gelebilir.
9. İnsan hayatta bazen büyük hatalar yapar.
10. İnsan kışın dikkatli olmazsa kolaylıkla hastalanabilir.

- Ç. Aşağıdaki durumlarda neler yapılır, neler yapılmaz? Örnektekine benzer cümleler kurun.

What is appropriate and inappropriate under the following circumstances? Form sentences similar to the example.

Örnek:

Yemek yerken *masaya oturulur.*
bıçak sol, çatal sağ elle tutulur.
ağız şapırdatılmaz.
peçete boyna asılmaz, dizlerin üstüne konur.

1. uçakta
2. sınıfta
3. iş yerinde
4. misafirlikte
5. hastanede
6. camide

D. Küçük Ahmet annesinden birçok şey istiyor. Annesinin ona verdiği cevapları bulun.

Little Ahmet wants many things from his mother. Find out how his mother responds.

Örnek:

Ahmet : Denize girmek istiyorum.
 Annesi : Hava çok soğuk. Bu havada ne soyunulur, ne de denize girilir.
 (soyunmak/girmek)

1. Ahmet : Balık tutmak istiyorum.
 Annesi : Olmaz. Burada ne _____, ne de balık _____.
 (yüzmek/tutmak)
2. Annesi : Bu salıncak sağlam değil. Bu salıncakta ne _____, ne de üstüne
 _____. (sallanmak/oturmak)
3. Ahmet : Evde koşmak istiyorum.
 Annesi : Evde ne _____, ne de top _____.
 (koşmak/oyynamak)
4. Ahmet : O köpeğin kuyruğunu çekmek istiyorum.
 Annesi : Köpeklerin kuyruğu ne _____, ne de _____
 _____. çekmek/üstüne basmak)
5. Ahmet : Duvarlara resim yapmak istiyorum.
 Annesi : Duvarlara ne resim _____ ne de başka birşey _____.
 (yapmak/ çizmek)

6. Ahmet : Yemeğimi yemek istemiyorum.
 Annesi : Yemek bitmeden ne sofradan _____, ne de başka şeylerle
 _____ . (kalkmak/ilgilenmek)

E. Sizce aşağıdaki durumlarda neler yapılabilir?
What do you think can be done in the situations mentioned below?

Örnek:

Yurtdışında tatildesiniz. Çantanızı çaldırdınız. Pasaportunuz, paranız ve kredi kartlarınız çantanızın içindeydi.

Elçiliğe haber verilebilir.

1. Yakın bir arkadaşınızın kocasını/karısını bir başka kadınla/adamla sarmaş dolaş gördünüz.
2. Yolda bir cüzdan buldunuz. İçinde hiç kimlik yok ama bin dolar var.
3. Bir partidesiniz. Arkadaşınız çok sarhoş oldu. Ailesi onu böyle görürse çok kızar.
4. Bir arkadaşınızla alışverişe çıktınız. Dükkanların birinde bir müşterinin birşey çaldığını gördünüz.
5. Apartmanda, yandaki dairede aniden büyük bir çığlık duydunuz.

BÖLÜM 2: Edilgen (olumsuz + geniş zaman) + ki / Passive (negation + aorist) + ki

- Nilgün : Nerede kaldın Ahmet? Eve bu kadar geç **gelinmez ki**.
- Ahmet : Ofisteki işim ancak bitti. Ne kadar yoruldum bilemezsin.
- Nilgün : Kendini harap ediyorsun. Böyle gece gündüz çalışılmaz **ki**. Biraz da dinlenmeye ihtiyacın var. Yemek yemek ister misin?
- Ahmet : Hayır, hiç iştahım yok.
- Nilgün : Hem geç saatlere kadar çalışıyorsun hem de yemek yemiyorsun. Böyle aç **gezilmez ki**. Bak şimdi de şarap içiyorsun. Bir şey yemeden şarap **içilmez ki**.
- Ahmet : Ne yapayım? Belki biraz dinlenir, işteki sorunlarımı unuturum.
- Nilgün : İçki içerek sorunlar unutulmaz **ki**. Sorunlarını bana anlat, birlikte çözüm arayalım. Hem her şeye bu kadar çok **üzülünmez ki**...

ÖRNEK CÜMLELER

1. Üst kattakiler her hafta parti veriyorlar. Bu kadar da çok parti verilmez ki...
2. Bu gürültüde dans edilmez ki...
3. Komşular bu kadar çok rahatsız edilmez ki...
4. Bu kadar da çok misafir çağırılmaz ki...
5. Bu kadar geç saatlere kadar müzik çalınmaz ki...

ALİŞTIRMALAR

- A. Esat'ın anneanesi Esat'ın yaptıklarından hiç memnun değil. Ona neler deyip nasıl şikayet ettiğini bulun.

Esat's grandmother is very upset with Esat's behavior. Find out what she tells him and how she complains.

Örnek:

Büyüklerin karşısında böyle oturma.
Büyüklerin karşısında böyle oturulmaz ki...

1. Böyle gürültülü müzik dinleme.
  2. Saatlerce şu bilgisayarın önünde oturma.
  3. Böyle düşünmeden konuşma.
  4. Bu kadar çok içki içme.
  5. Aynı anda üç kızla birden çıkma.
  6. Böyle uzun saçlarla dolaşma.
- B. Aşağıdaki eylemleri kullanarak boşlukları doldurunuz.
Fill in the blanks using the verbs below.

atmak, bağırarak, beklemek, üzülme, girmek, giymek, kesmek, olmak, oturmak, pişirmek, seyretmek, satmak, uyumak, yaşamak, yemek

Örnek:

Bu sıcakta da kürk _____ ki.
Bu sıcakta da kürk giyilmez ki...

1. Soğuk havada dondurma _____ ki...
2. Bu eşyalar bu kadar da pahalıya _____ ki...
3. Böyle havasız odada _____ ki...
4. Bu kadar pis bir şehirde de _____ ki...
5. Denize çöp _____ ki...
6. Gece gündüz film _____ ki...
7. Gündüzleri de _____ ki...
8. Biraz daha sakın ol. Alçak sesle konuş. Kızınca bu kadar çok _____ ki...
9. Bu kadar da dikkatsiz _____ ki...
10. Bu havada da denize _____ ki...
11. Bu kadar da çok ağaç _____ ki...
12. Türk kahvesi öyle _____ ki...
13. Bu soğukta da otobüs _____ ki...
14. Hadi artık ağlama. Her şey için bu kadar çok _____ ki...

- C. Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak siz de yukarıdaki alıştırmalardaki cümlelere benzer cümleler kurun.

Form sentences similar to the ones in the exercise above using the clues provided below.

Örnek:

Komşunuzun yaramaz kızı camınızı kırdı.

Siz:

Bu kadar da dikkatsiz olunmaz ki...

Evlere yakın top oynanmaz ki...

1. Sinemada önünüzde oturan çift hiç durmadan konuşuyor.
2. Orta sınıf bir lokantada çok kötü bir yemek yediniz ve hesap çok fazla geldi.
3. Bir arkadaşınız sizden 500 lira borç aldı ama bir türlü geri vermiyor.
4. İkinci defa giydiğiniz ayakkabınızın altı açıldı.
5. Sokakta yürürken yola atılmış bir muz kabuğuna bastınız ve yere düştünüz.